

REFERENCES

Kramarenko, V. I. "Otsinka spivpratsi Ukrainy z mizhnarodnyy finansovymy instytutamy" [Assessment of Ukraine's cooperation with international financial institutions]. *Naukovy visnyk: Finansy, banky, investytsii*, no. 5 (2012): 23-31.

Kondusova, L. F., and Neskorodieva, I. I. *Valiutno-finsanovi rozrakhunky zovnishnyoekonomichnoi diialnosti* [Monetary and financial arrangements foreign economic activity]. Kharkiv: KhNEU, 2010.

[Legal Act of Ukraine]. <http://rada.gov.ua>

"Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho Banku Ukrainy" [Official website of the National Bank of Ukraine]. <http://www.bank.gov.ua>

Ofitsiyni sait Mizhnarodnoho Valiutnoho Fondu. <http://www.imf.org>

"Proekt modernizatsii derzhavnykh finansiv № 4882-ua" [Public Finance Modernization Project № 4882-ua]. www.minfin.gov.ua

"Stratehiia partnerstva z Ukrainoiu na period 2012 – 2016 finansovykh rokiv" [Country Partnership Strategy for Ukraine for the period 2012 – 2016 fiscal years]. <http://www.me.gov.ua/file/link/178835/file/5.pdf>

"Yedyni veb-portal orhaniv vykonavchoi vldy Ukrainy. Spivrobitnytstvo z mizhnarodnyy finansovymy orhanizatsiyamy" [Single Web portal executive bodies of Ukraine. Cooperation with international financial institutions]. <http://www.kmu.gov.ua>

УДК 368.042

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ГАЛУЗІ СТРАХУВАННЯ

© 2014 МУЖИЛІВСЬКИЙ В. В.

УДК 368.042

Мужилівський В. В. Державно-приватне партнерство в галузі страхування

Мета статті полягає в дослідженні передумов і можливостей впровадження та реалізації проектів державно-приватного партнерства в галузі страхування. У результаті проведеного дослідження підкреслено, що основною метою створення партнерства є реалізація національних і міжнародних, масштабних і локальних суспільно значущих проектів, що мають на меті забезпечення соціального захисту населення. Виділено роль сторін, що беруть участь у партнерстві, обґрунтовано результативність використання державними органами партнерства зі страховиками. Вивчення переваг і недоліків державно-приватного партнерства у страхуванні, а також закордонного досвіду впровадження такого партнерства, дозволило зробити висновок про те, що наявність зацікавленості держави у партнерстві, планування, стимулювання та гнучкість нормотворчої діяльності здатні забезпечити розвиток економіки та підвищити рівень соціальної захищеності суспільства.

Ключові слова: страхування, державно-приватне партнерство, проекти ДПП, страховий захист

Табл.: 1. **Бібл.:** 24.

Мужилівський Владислав Володимирович – кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів та кредиту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: 3g0@mail.ru

УДК 368.042

Мужилівський В. В. Государственно-частное партнерство в отрасли страхования

Цель статьи заключается в исследовании предпосылок и возможностей внедрения и реализации проектов государственно-частного партнерства в отрасли страхования. В результате проведенного исследования подчеркнуто, что основной целью создания партнерства является реализация национальных и международных, масштабных и локальных общественно значимых проектов, имеющих целью обеспечение социальной защиты населения. Выделена роль сторон, принимающих участие в партнерстве, обоснована результативность использования государственными органами партнерства со страховщиками. Изучение преимуществ и недостатков государственно-частного партнерства в страховании, а также зарубежного опыта внедрения такого партнерства, позволило сделать вывод, что наличие заинтересованности государства в партнерстве, планирование, стимулирование и гибкость нормотворческой деятельности способны обеспечить развитие экономики и повысить уровень социальной защищенности общества.

Ключевые слова: страхование, государственно-частное партнерство, проекты ГЧП, страховая защита.

Табл.: 1. **Библ.:** 24.

Мужилівський Владислав Володимирович – кандидат економічних наук, преподаватель кафедры финансов и кредита, Харьковский национальный университет строительства и архитектуры (ул. Сумская, 40, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: 3g0@mail.ru

UDC 368.042

Muzhylyvskiyi Vladyslav V. State-private Partnership in the Insurance Industry

The purpose of the article is to study the prerequisites and possibilities for introduction and implementation of state-private partnership in the insurance industry. The study emphasized that the main objective of the partnership is to implement national and international, large-scale and local socially significant projects aimed at ensuring the social protection of the population. Highlighted the role of the parties involved in the partnership, proved the effectiveness of the use of public authorities partnerships with insurers. Study of the advantages and disadvantages of state-private partnership in insurance, as well as international experience implementing this partnership, it was concluded that the presence of the government's interest in the partnership, planning, promotion and flexibility of rule-making activities are able to promote economic development and improve the level of social protection of society.

Key words: insurance, state-private partnership, SPP projects, the insurance cover.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 24.

Muzhylyvskiyi Vladyslav V.– Candidate of Sciences (Economics), Lecturer, Department of Finance and Credit, Kharkiv National University of Construction Engineering and Architecture (vul. Sumska, 40, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: 3g0@mail.ru

За даними ООН, людству залишилося від 30 до 40 років для вжиття заходів, необхідних для порятунку від глобальної катастрофи [1]. Частота природних аномалій по всьому світу представляє загрозу для життя кож-

ної людини, незалежно від місця проживання. Впевненість у завтрашньому дні і високі стандарти якості життя можливі за умови вирішення таких глобальних проблем: зміна клімату, забруднення водних ресурсів, виснаження ґрунту, поширення епідемій.

Завдяки розвитку соціально значущих видів страхування існує можливість захисту від настання негативних наслідків виникнення таких глобальних явищ. Важливим елементом забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку України може стати державно-приватне партнерство (ДПП) у галузі страхування. Зокрема, тема розвитку ДПП на страховому ринку тільки починає вивчатися [2].

Метою статті є дослідження передумов і можливостей впровадження та реалізації проектів державно-приватного партнерства у галузі страхування.

Триваюча тенденція до збільшення частоти і тяжкості втрат від природних і техногенних катастроф в останні десятиріччя привертає все більшу увагу до управління катастрофічними ризиками.

Необхідність використання державно-приватного партнерства в Україні обумовлена низкою проблем, серед яких низька ефективність державного управління, інфраструктурні обмеження економічного зростання, нерівномірне здійснення реформ на регіональному та місцевому рівнях, низький рівень конкуренції і висока частка неринкового сектора в окремих галузях економіки, відсутність стимулів і умов для розвитку людського капіталу [3].

З 31 жовтня 2010 р. в Україні діє закон, що регулює питання партнерства між державою і бізнесом при здійсненні спільних проектів (Закон «Про державно-приватне партнерство» [4]). Законом визначено, що державно-приватне партнерство є співробітництвом між державою, відповідними органами державної влади та органами місцевого самоврядування (державними партнерами), що представляють територіальну громаду, і юридичними особами або фізичними особами-підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору.

Основною метою створення ДПП є реалізація національних і міжнародних, масштабних і локальних суспільно значущих проектів в широкому спектрі сфер діяльності: від розвитку стратегічно важливих галузей промисловості та фінансування інноваційних наукових розробок до забезпечення соціального захисту населення. За кордоном співробітництво між державними установами та приватними підприємствами в останні десятиріччя є однією з поширених форм реалізації проектів у житлово-комунальній сфері, у сфері охорони здоров'я, паливно-енергетичному комплексі [5, 6].

Актуальність розробок у сфері ДПП у страховій галузі України підтверджується також і тим, що принцип державно-приватного партнерства був одним з ключових при розробці Українською федерацією убезпечення (УФУ) основних напрямів розвитку страхового ринку України на 2011 – 2020 рр. [7].

Сутністю такого партнерства є передача приватному сектору (зокрема, страховикам) певних функцій держави щодо належних йому об'єктів і функцій місцевих органів влади щодо певних об'єктів, що перебувають у комунальній власності [8].

ДПП розглядають як одну з форм взаємодії, за якої державний сектор надає послуги за встановлений період концесії (частіше 20 і більше років) таким чином, що залишає ризики володіння та ефективного функціонування об'єктів приватному сектору страхування. Однак ДПП істотно відрізняється від приватизації, оскільки державний сектор зберігає високу відповідальність перед громадськістю за здійснення діяльності страховиками. ДПП стало добре розробленою концепцією, приймається в бага-

тьох державах [9]. Важливо те, що ці об'єкти залишаються у власності держави.

Виходячи з вищевикладеного, при такому партнерстві з приватними страховиками держава все одно має певну економічну активність, яка полягає, головним чином, у державному регулюванні страховиків.

Механізм державно-приватного партнерства, як одна з форм взаємодії держави і приватного сектора, дає великі можливості отримати бажаний рівень ефективності при реалізації важливих для всієї країни масштабних проектів [10].

Роль страховиків у такому партнерстві широко проявляється з позиції управління ризиками. Оскільки діяльність страховиків тісно пов'язана з ризик-менеджментом, вони можуть розробляти стратегії мінімізації ризиків у суспільно значущих сферах життя, в тому числі із застосуванням страхового захисту. Держава, у свою чергу, могла б виступити додатковим гарантом для страховика при страхуванні соціально значущих ризиків. Тому співпраця між державними органами і приватними страховими компаніями в рамках концепції державно-приватного партнерства буде взаємовигідною для обох сторін і в кінцевому підсумку буде сприяти подальшому розвитку соціальної та економічної сфер України.

Стратив ринок повинен стати частиною суспільних фондів. Наприклад, зони природних техногенних катастроф - страховий ринок може на 60% брати участь у страхуванні цих ризиків [11].

Крім того, створення таких партнерств у сфері обов'язкового страхування зможе принести значний економічний ефект для всіх його суб'єктів, серед яких страховики, держава і суспільство. Такий ефект полягатиме в тому, що суспільство буде отримувати більш якісні страхові послуги, страховики зможуть зменшити витрати на здійснення своєї діяльності та мати державну підтримку, що буде виражатися в зменшенні економічних наслідків та спрощення нормативного регулювання, а держава, в свою чергу, зможе перекинути ризик настання негативних подій на страховиків, зменшивши витрати, пов'язані з врегулюванням негативних явищ (стихійних лих, аварій і т. п.). До того ж, партнерства сприяють розвитку ринкових відносин та підприємництва. Розвиток таких партнерств сприятиме поліпшенню взаємовідносин між державою та страховиками, стимулювати створення нових механізмів державного регулювання страхової діяльності.

Оцінка ефективності впровадження державно-приватних партнерств у сфері обов'язкового страхування передбачає виявлення основних переваг і недоліків, властивих таким партнерствам.

У результаті дослідження розробок вчених [12, 13], на основі використання узагальнюючих і логічного методів, автором представлена порівняльна характеристика переваг і недоліків, властивих державно-приватному партнерству у страховій галузі (табл. 1).

Як видно з табл. 1, переваги від впровадження ДПП у галузі страхування істотно перевищують кількість недоліків, які можуть з'явитися в зв'язку з його використанням, що сприяє збільшенню значимості подальшого розвитку ДПП та його реалізації у страховій галузі.

Згідно з діючим законодавством, проекти ДПП можуть бути реалізовані за допомогою договорів концесії, спільної діяльності, розподілу продукції та інших (наприклад, оренди, управління). Тривалість таких проектів ста-

Переваги та недоліки державно-приватного партнерства у страхуванні

Переваги	Недоліки
<i>Для держави</i>	
Перехід ризику у приватний сектор страхування	Зменшення контролю діяльності приватного партнера
Зменшення бюджетних видатків на врегулювання наслідків настання подій	Можливість банкрутства партнера
Залучення фінансових ресурсів від страховиків	Збільшення операційних витрат
Інноваційність підходу страховиків до управління ризиками настання подій	Проблеми урегульованості відносин між партнерами
Збереження державної власності	Необхідність забезпечення необхідного рівня знань спеціалістів
Можливість контролювати діяльність партнерів у приватному секторі страхування	-
Підвищення ефективності витрат та залучення активів до партнерства	-
Економія часу на врегулювання страхових випадків	-
<i>Для страхувальників</i>	
Підвищення якості надання страхових послуг завдяки інноваційності страховиків	Відсутність підзвітності держави у діяльності, пов'язаної з партнерством
Економія часу реагування страховиків та держави на негативні явища	Можливе збільшення часу на узгодження здійснення виплати між партнерами
Перехід ризиків від населення до страховиків	
<i>Для страховиків</i>	
Державна підтримка і участь у врегулюванні страхових випадків	Непрозорість держави у виборі партнерів
Гарантії довгострокової діяльності страховика як партнера держави	Високі фінансові та операційні ризики
Збільшення інвестиційних можливостей	Труднощі при оцінці ризиків
Активне реагування держави на мінливість ринкових умов	Необхідність забезпечення необхідного рівня знань спеціалістів
Економія часу на адміністративні потреби	Поширення корупції
Зменшення витрат на ведення справи	-

новить від 5 до 50 років [14]. У ряді європейських країн такого обмеження немає, переважно створюється спеціальна структура у формі юридичної особи за участю публічного і приватного партнера [15], у ряді випадків – ще за участі фінансових інститутів. У рамках даного об'єднання укладаються договори, що дозволяє досягти максимальної структурованості і прозорості операцій [16].

Досвід інших країн свідчить про те, що впровадження державно-приватного партнерства здійснюється головним чином у рамках загального цивільного законодавства, а для окремих галузей прийняті окремі закони (концесії, угоди про розподіл продукції) [10].

Департаментом транспорту США відзначено, що державно-приватне партнерство може стати фундаментом покращення транспортної інфраструктури [17]. Виходячи з цього, використання обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів на умовах ДПП може бути ефективним і мати вагомий результат для вирішення питання зниження аварійності на дорогах.

У Португалії при здійсненні страхування аграрних ризиків використовується система «державного та приватного партнерства», за якою держава надає субсидії фермерам на страхування і організовує перестраховування, а приватні страхові компанії є інтегрованими в систему страху-

вання сільськогосподарських ризиків, і, у свою чергу, розробляють програми страхування та здійснюють контроль за їх виконанням, а також відшкодовують частину збитків, раніше відшкодованих державою [18].

У Казахстані запропоновано ввести на умовах державно-приватного партнерства обов'язкове страхування ризиків при катастрофах природного характеру, таких як землетруси. Механізм взаємодії держави та приватних страховиків описано таким чином: перший рік держава має відшкодовувати більшу частину витрат – 80%, страхові компанії – 20%. З плином часу резерви страховиків будуть зростати, а частка держави знижуватися [19].

Позитивним є досвід Індії з впровадження системи державно-приватного партнерства в медичному страхуванні. Метою його введення було забезпечити охоплення обов'язковим медичним страхуванням сімей за межею бідності. Значна частина фінансування – приблизно 75% страхових премій з даного обов'язкового виду страхування – виплачувалася урядом, а в певних регіонах доходила до позначки в 90% розміру страхових платежів. До того ж, уряд встановив додатково ряд пільг для малозабезпечених сімей. Зі свого боку, держава зобов'язалася стандартизувати всі вимоги до страховиків на законодавчому рівні (у тому числі передбачивши граничні мінімальні та максимальні розміри страхових тарифів). Крім того, урядом за-

проваджено електронний перелік сімей, які перебувають за межею бідності, інформація про яких передається страховикам. До такого партнерства залучаються лікарні, перелік яких узгоджується між урядом і страховиком. Лікарні після проведення лікування таких осіб, передають електронні звіти страховикам, які у встановлений проміжок часу здійснюють сплату за послуги [20]. Перевагами такої системи є швидке реагування на настання страхового випадку та його врегулювання, що досягається у зв'язку з веденням всієї інформації в електронному вигляді. Крім того, за рахунок централізації інформації випадки корупції та шахрайства простежуються зацікавленими сторонами самостійно.

Деякі зарубіжні вчені пропонують за допомогою ДПП у сфері страхування запровадити механізми спільного вирішення наслідків глобальних екологічних проблем у контексті кожної окремої країни, особливо щодо країн, що розвиваються [21].

У дослідженні Гарвардського університету багато уваги приділено державному регулюванню ДПП у страхуванні. При цьому зазначено, що пряме втручання в економічну діяльність з боку держави призведе до небажаних результатів, серед яких скорочення економічної ефективності від партнерства і зменшення свободи партнерів. Однак державне регулювання є бажаним, оскільки воно забезпечує досить велику вигоду для населення. Таким чином, причиною державного регулювання ДПП можна визначити суспільні інтереси, або ж регулювання, яке спрямоване на поліпшення соціального забезпечення. Приватні страховики повинні розуміти переваги партнерства, державні дії повинні бути мотивовані захистити фінансову зацікавленість уряду і державні інтереси повинні бути узгоджені з інтересами споживачів [22].

Через ДПП існує можливість створення механізму здійснення мікрострахування, що включає в себе невеликий пакет базових і дешевих страхових продуктів для малозабезпечених осіб. Такий пакет може складатися зі страхування будинків і квартир від природних ризиків, безперервного страхування здоров'я і використовуватиметься населенням, якщо будуть надаватися субсидії з бюджету.

Перспективам розвитку бізнесу приватних компаній, що здійснюють мікрострахування, не вистачає життєздатною моделі, і тому воно здається непривабливим. Однак таку модель можна створити на основі партнерства між державою і страховиками. Вона спрямована на розвиток попиту на основі приватних мікрострахових продуктів для соціального захисту малозабезпечених верств населення на основі моделі, яка існує в Індії, Індонезії та Лаосі [23].

На сьогоднішній день в Україні державно-приватне партнерство є цілком можливим. Завдяки використанню ДПП країна має можливість істотно скоротити існуючі проблеми, якщо зробити крок назустріч страховому ринку, почавши розвивати, наприклад, обов'язкове страхування майна фізичних осіб, то частину страхових резервів можна було б реінвестувати в соціальні проекти [24]. ДПП можна використовувати майже в будь-якому обов'язковому виді страхування. Важливими факторами для його впровадження повинні бути соціальна значимість виду страхування, за яким буде здійснюватися партнерство, і доречність залучення партнерств саме в цьому виді страхування.

Виходячи з того, що Україна є сільськогосподарською країною, то саме цей напрямок потребує подальших перетворень та розвитку на основі розробки програм

державно-приватного партнерства в аграрній сфері. Завдяки такому партнерству страхова галузь мала б можливість накопичувати значні грошові суми для інвестування в розвиток сільського господарства.

Таким чином, передумовою реалізації успішних ДПП-проектів є не тільки відповідна законодавча база, а й наявність потужного державного сектора, створення достатньої гнучкості для страховиків, як учасників таких проектів, а також максимальне їх стимулювання. Крім того, досягненню мети сприяють ретельне планування таких проектів, зокрема, із залученням експертів, створення належної юридичної та регуляторної бази, розробка заходів для максимального зниження ризиків і толерантність при управлінні ризиками, чітке дотримання учасниками ДПП умов контрактів, ретельне прогнозування прибутковості. Часто вирішальне значення має також елементарна зацікавленість влади в реалізації таких проектів [16].

Такі партнерства, по суті, є новітнім механізмом перетворень у сфері державної політики, результатом яких має стати зростання її соціальної спрямованості, поліпшення державного регулювання у страховій сфері, що призведе до забезпечення розвитку економіки та підвищення рівня соціальної захищеності суспільства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Державно-приватне партнерство у сфері скорочення ризиків: Форум за участі ПАРЕ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.net/ukr/news/news-456567.html>
2. Внукова Н. М. Приватно-державне партнерство в організації кластеризації медичного страхування / Н. М. Внукова, О. В. Пивоваров // Страховий ринок в нових економічних умовах: виклики та перспективи розвитку: зб. тез доповідей «Грудневі читання». – К.: КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2011. – С. 101 – 102.
3. Мішеніна Г. А. Щодо питання формування організаційно-економічних засад створення та реалізації проектів державно-приватного партнерства в Україні / Г. А. Мішеніна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.fem.sumdu.edu.ua/>
4. Про державно-приватне партнерство: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Страхування промислових ризиків у рамках державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ins-izdat.ru/>
6. Тараненко І. В. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні / І. В. Тараненко, О. В. Охінько / Бюлетень Міжнародного нобелівського економічного форуму. – 2011. – № 1 (4). – С. 376 – 386.
7. Новини страхування. НАСК «ОРАНТА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oranta.ua/ukr/insurance_news.php?news_id=1075
8. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17.
9. Public Private Partnerships and Private Finance Initiative [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.willis.com/Clients_Solutions/Services/
10. Данилишин Б. Державно-приватне партнерство – стратегічна форма взаємодії влади і бізнесу / Б. Данилишин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.yuristonline.com/news/kmu/2>
11. Гордієнко І. Страховий ринок повинен стати частиною громадських страхових фондів / І. Гордієнко // Фінансові послуги. – 2012. – № 1-2 (91-92). – С. 14.

12. Полякова О. М. Державно-приватне партнерство в Україні: проблеми становлення / О. М. Полякова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>

13. Шилепницький П. І. Державно-приватне партнерство: за і проти / П. І. Шилепницький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>

14. Державно-приватне партнерство в портовому бізнесі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.asters.ua/>

15. Чала Н. Д. Державно-приватне партнерство в Україні / Н. Д. Чала [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://investycii.org/investuvanya>

16. Державно-приватне партнерство в Україні можливе? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.net/>

17. Public-Private Partnerships [Electronic source]. – Mode of access : <http://www.fhwa.dot.gov/ppp>

18. Фісун І. Зарубіжний досвід страхування аграрних ризиків та доцільність їх застосування в Україні / І. Фісун [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com/>

19. БТА страхування пропонує ввести в Казахстані обов'язкове страхування від природних катастроф [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/news/11/06/30/25316>

20. Rashtriya Swasthya Bima Yojana: Pioneering Public-Private Partnership in Health Insurance / [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.napsipag.org/>

21. Insurance for climate change: Opportunities for Public-Private Partnership Initiatives To Share Losses and Promote Adaptation [Electronic resource]. – Mode of access : <http://unfccc.int/files/meetings/workshops/>

22. Public-Private Partnerships and Insurance Regulation [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.harvardlawreview.org/>

23. Catalyzing Micro-insurance through PPP – A Market based Safety Net Mechanism for the Poor [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.enebuilder.net/>

24. Страхове майбутнє – в державно-приватному партнерстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://finance.liga.net/insurance/>

REFERENCES

“BTA strakhuvannya proponuie vvestyv Kazakhstani obov'язkove strakhuvannya vid pryrodnykh katastrof” [BTA Insurance proposes to introduce in Kazakhstan compulsory insurance against natural disasters]. <http://forinsurer.com/news/11/06/30/25316>

Chala, N. D. “Derzhavno-pryvatne partnerstvo v Ukraini” [Public-private partnership in Ukraine]. <http://investycii.org/investuvanya>

“Catalyzing Micro-insurance through PPP – A Market based Safety Net Mechanism for the Poor” <http://www.enebuilder.net/>
Danylyshyn, B. “Derzhavno-pryvatne partnerstvo – stratehichna forma vzaiemodii vlady i biznesu” [Public-private partnership – a strategic form of interaction between government and business]. <http://news.yurist-online.com/news/kmu/2>

“Derzhavno-pryvatne partnerstvo v portovomu biznesi” [Public-private partnership in the port business]. <http://www.asters.ua/>

“Derzhavno-pryvatne partnerstvo v Ukraini mozhylyve?” [Public-private partnership in Ukraine possible?]. <http://economics.unian.net/>

“Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi skorochennia ryzykiv” [Public-private partnerships in reducing risks]. <http://www.unian.net/ukr/news/news-456567.html>

Fisun, I. “Zarubizhnii dosvid strakhuvannya ahrarykh ryzykiv ta dotsilnist ikh zastosuвання v Ukraini” [Foreign experience of

agricultural insurance risks and feasibility of their use in Ukraine]. <http://www.rusnauka.com/>

Hordiienko, I. “Strakhovyi rynek povynen staty chastynoiu hromadskykh strakhovykh fondiv” [The insurance market has become part of the social insurance funds]. *Finansovi posluhy*, no. 1-2 (91-92) (2012): 14-.

“Insurance for climate change: Opportunities for Public-Private Partnership Initiatives To Share Losses and Promote Adaptation” <http://unfccc.int/files/meetings/workshops/>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon.rada.gov.ua>

Mishenina, H. A. “Shchodo pytannia formuvannia orhantzatsiino-ekonomichnykh zasad stvorennia ta realizatsii proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini” [On the issue of the formation of organizational and economic basis of the establishment and implementation of a public-private partnership in Ukraine]. <http://me.fem.sumdu.edu.ua/>

“Novyny strakhuvannya. NASK «ORANTA»” [News Insurance. NAIC “Orans”]. http://oranta.ua/ukr/insurance_news.php?news_id=1075

“Public-Private Partnerships” <http://www.fhwa.dot.gov/ppp>
Pavliuk, K. V., and Pavliuk, S. M. “Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy” [Nature and role of public-private partnerships in social and economic development]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*, no. 17 (2010).

“Public Private Partnerships and Private Finance Initiative” http://www.willis.com/Client_Solutions/Services/

“Public-Private Partnerships and Insurance Regulation” <http://www.harvardlawreview.org/>

Poliakova, O. M. “Derzhavno-pryvatne partnerstvo v Ukraini: problemy stanovlennia” [Public-private partnership in Ukraine: problems of formation]. <http://www.nbu.gov.ua>

“Rashtriya Swasthya Bima Yojana: Pioneering Public-Private Partnership in Health Insurance” <http://www.napsipag.org/>

Shylepnytskyi, P. I. “Derzhavno-pryvatne partnerstvo: za i proty” [Public-private partnerships: the pros and cons]. <http://www.nbu.gov.ua/>

“Strakhuvannya promyslovykh ryzykiv u ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva” [Insurance industry risks in public-private partnerships]. <http://www.ins-izdat.ru/>

“Strakhove maibutnie – v derzhavno-pryvatnomu partnerstvi” [Insurance future – in public-private partnership]. <http://finance.liga.net/insurance>

Taranenko, I. V., and Okhinko, O. V. “Derzhavno-pryvatne partnerstvo v innovatsiinii sferi: svitovyi dosvid ta perspektyvy rozvytku v Ukraini” [Public-private partnerships in innovation: international experience and prospects in Ukraine]. *Biuletyn Mizhnarodnoho nobelivskoho ekonomichnoho forumu*, no. 1 (4) (2011): 376-386.

Vnukova, N. M., and Pyvovarov, O. V. “Pryvatno-derzhavne partnerstvo v orhantzatsii klasteryzatsii medychnoho strakhuvannya” [Public-private partnerships in the clustering of health insurance]. In *Strakhovyi rynek v novykh ekonomichnykh umovakh: vyklyky ta perspektyvy rozvytku*, 101-102. Kyiv: KNU im. T. H. Shevchenka, 2011.